

بررسی تأثیر سرمایه سازمانی با مراحل چرخه عمر شرکت در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

سجاد باقری کاجی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۷ تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۰۵/۱۹

چکیده

مفهوم سرمایه یکی از غنی‌ترین چهارچوب‌های تبیینی در ملاحظات اقتصادی و مدیریتی معاصر است. این مقوله طی دهه‌های اخیر دستخوش تحولاتی گردیده است که به واسطه آن شاهد ظهور نظریه‌های جدید سرمایه سازمانی، فکری و انسانی می‌باشیم. با وجود نظریات جدید سرمایه و تفاوت نگرش‌ها در این زمینه، مفهوم سرمایه به معنی بازدهی مورد انتظار همچنان ماهیت خود را حفظ نموده است. از طرفی، در اقتصاد جهانی امروز و تحولات پیش رو شرکت‌ها، سازمان‌ها با دوره‌های متفاوتی از چرخه عمر شرکت مواجه می‌شوند که این عوامل باعث تغییراتی در سرمایه سازمانی می‌شود. هدف اصلی در این پژوهش بررسی تأثیر سرمایه سازمانی با مراحل چرخه عمر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. در این پژوهش، روش آماری استفاده شده به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، روش حداقل مربعات جزئی می‌باشد. نمونه آماری این تحقیق شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و دوره زمانی آن از ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ می‌باشد. نتایج آزمون فرضیات نشان داد فرضیه فرعی اول تحقیق پذیرفته شد و شرکت‌هایی با سرمایه سازمانی کمتر، بیشتر احتمال دارد که در مرحله رشد باشند. نتایج آزمون فرضیه فرعی دوم حاکی از آن است که شرکت‌هایی با سرمایه سازمانی کمتر، بیشتر احتمال دارد که در مرحله بلوغ باشند. همچنین فرضیه فرعی سوم نشان می‌دهد که شرکت‌هایی با سرمایه سازمانی بالاتر، بیشتر احتمال دارد که در مرحله افول باشند. با توجه به پذیرش هر سه فرضیه فرعی، فرضیه اصلی نیز پذیرفته شد.

واژگان کلیدی

سرمایه سازمانی، چرخه عمر، مرحله بلوغ، مرحله رشد، مرحله افول

۱. کارشناسی ارشد حسابداری، حسابدار شهرداری فولادشهر.

مقدمه

چرخه عمر شرکت به این مفهوم است که همه موجودات زنده از جمله نباتات، جانوران و انسانها، همگی از منحنی عمر یا چرخه عمر پیروی میکنند؛ یعنی متولد میشوند، رشد میکنند، به پیری میرسند و در نهایت میمیرند. سیستمهای زنده در هر مرحله از چرخه عمر خود دارای الگوهای رفتاری خاص به منظور چیرگی بر مسایل آن دوره و مشکلات مربوط به انتقال از دوره‌های به دوره دیگر هستند. در حوزه حسابداری محققانی چون آنتونی و رامش (۱۹۹۲)، آهارونی (۲۰۰۳) به بررسی چرخه عمر بر اطلاعات حسابداری پرداخته اند. محققان مذکور چهار مرحله را برای توصیف منحنی عمر تبیین نموده اند:

- ۱- مرحله تولد یا ظهور ۲- مرحله رشد ۳- مرحله بلوغ ۴- مرحله افول.

دیکینسون (۲۰۱۱) در پژوهش خود به منظور تفکیک مراحل چرخه عمر از سه متغیر خالص جریان‌های نقدی فعالیت‌های عملیاتی، جریان‌های نقدی فعالیت‌های سرمایه‌گذاری و جریان‌های نقدی فعالیت‌های تأمین مالی استفاده نمود. در این پژوهش تفکیک چرخه عمر شرکت به مراحل رشد، بلوغ و افول با استفاده از سه متغیر مذکور و طبق روش شناسی (یون سو و سیون می، ۲۰۱۵)

ضرورت طرح سرمایه‌سازمانی از آنجا ناشی می‌شود که یک سازمان برای کسب موفقیت علاوه بر امکانات مادی مثل سرمایه‌های فیزیکی و نیروی کار با مهارت نیاز به فضایی دارد که در آن نیروها و امکانات هم افزایی داشته و تا حد امکان از اصطکاک آنها که به دلایل مختلف ممکن است در سازمان ایجاد شود و باعث هدر دادن امکانات و استعدادها می‌شود، جلوگیری گردد این فضا در بین اعضای یک سازمان وجود دارد حال یا کارکرد آن مثبت و در جهت تقویت نیروهای سازمان و یا کارکرد آن منفی و در جهت تخریب نیروها و امکانات سازمان است نقش مدیریت در ایجاد این فضای مثبت یا منفی بسیار حیاتی است. سرمایه‌سازمانی و اثرات آن در عملکرد سازمانها، به طور مشخص و تحت این عنوان متاسفانه در ایران مورد مطالعه و پژوهش قرار نگرفته و مطالعات انجام شده در ایران حول موضوعاتی نظیر نقش سرمایه‌انسانی نوآوری و موضوعاتی از این قبیل روی عملکرد سازمانی متمرکز شده است. ولی تاثیر سرمایه‌سازمانی در فرایند تولید و تحلیل خصوصیات آن در برخی از تحقیقات خارجی بیان شده است (محمدی ۱۳۹۲).

پریسکات و ویسلر یک تئوری تحت عنوان سرمایه‌انسانی خاص سازمانی در خصوص سرمایه‌سازمان ارائه کرده و نتایجی را برای رشد و اندازه‌بنگاه بدست آوردند طبق نتیجه این محققان سرمایه‌سازمانی بطور مستقیم روی رشد بنگاه و عملکرد آن تاثیر گذار است (محمدی ۱۳۹۲).

ادوینسون و مالون (۲۰۰۱) سرمایه‌سازمانی را به عنوان سخت افزار، نرم افزار، پایگاه داده‌ها ساختار سازمانی، علایم تجاری و توانایی‌های سازمانی که حامی بهره‌وری کارکنان است، تعریف می‌نمایند (همتی و همکاران ۱۳۹۰). از این رو چنین استنباط می‌شود که سرمایه‌سازمانی در برگیرنده سرمایه‌گذاری در دارایی‌های نامشهود است که بعضاً به عنوان منابع مالی در ترازنامه گزارش نمی‌شوند (لو و همکاران ۲۰۰۹).

بنابراین سرمایه‌سازمانی از این دیدگاه، مفهومی نوین و جایگاهی والا در مباحث مدیریتی دارد که اشاره به میزان اعتماد متقابل مدیران و کارکنان، همکاری و کار تیمی، صداقت و امانت‌داری، آگاهی و دانش کاری، امنیت شغلی، شایسته‌سالاری در محیط کار، فرصت‌های برابر و عدالت، شناخت اهداف و رسالت مجموعه سازمانی، میزان خلاقیت

و نوآوری در سازمان، میزان اعتماد و همکاری مخاطبان و سایر ارگان‌های مرتبط با سازمان، ایفای مسئولیت‌های اجتماعی، ارتباطات بهتر با مشتریان، مخاطبان، دولت و سایر بنگاه‌ها، کار شایسته و مفید و پایبندی به مقررات و قوانین سازمان دارد که این سرمایه از مجموع سرمایه تک تک کارکنان و مدیران مجموعه تشکیل شده است. سرمایه سازمانی مفهومی است که فراتر از مجموعه قوانین و مقررات حاکم بر مجموعه سازمانی می‌تواند نقش موثری در ارتقاء یا افت بهره‌وری و کارایی در سازمان داشته باشد. می‌توان برای سرمایه سازمانی با اجزاء تعریف شده فوق یک شاخص ترکیبی ساخته و با وزن دادن به آن، این سرمایه را محاسبه کرده و با شناخت اجزای مختلف آن در سازمان و نقاط قوت و ضعف، تلاش کرد تا با رفع نقاط ضعف سازمان کارآمدی سازمان را بیشتر کرد.

در مرحله ظهور معمولاً میزان دارایی‌ها (اندازه شرکت) در سطح پایین قرار دارد، جریانهای نقدی حاصل از فعالیتهای عملیاتی و سودآوری پایین است و شرکتها برای تأمین مالی و تحقق فرصتهای رشد به نقدینگی بالایی نیاز دارند. نسبت سود تقسیمی در این شرکتها معمولاً، پایین است و نرخ بازده داخلی در مقایسه با نرخ تأمین مالی ناچیز است. در سرمایه گذاری اولیه این شرکتها برای ورود به بازار توسط رقبا جلوگیری میشوند. در نتیجه سرمایه گذاری بیشتری برای ورود به بازار نیاز است. به همین خاطر جریانهای نقدی حاصل از سرمایه‌گذاری برای مرحله معرفی منفی است. البته شرکتها تازه تاسیس که برای بار اول متحمل زیان میشوند و سود تقسیمی را کاهش نمیدهند، در حال بازایی منافع مثبت هستند. در مقابل شرکتها تازه تاسیس که سودهای تقسیمی را کاهش میدهند به گزارش کردن زیان ادامه میدهند؛ بنابراین، زیان‌ها پس از جریان مثبت درآمد و سود تقسیمی، شاخصی نامطمئن از درآمدهای آینده هستند (دینکسون، ۲۰۱۱).

در مرحله رشد اندازه شرکت بیش از اندازه شرکت در مرحله ظهور بوده، میزان فروش و درآمدها نیز نسبت به مرحله ظهور بیشتر است. منابع مالی نیز بیشتر در دارایی‌های مولد سرمایه گذاری شده، بنابراین جریان نقدی حاصل از فعالیتهای تامین مالی منفی است. با این حال شرکت از انعطاف پذیری بیشتری در شاخص‌های نقدینگی برخوردار است. نسبت سود تقسیمی در این شرکت‌ها بیشتر از شرکت‌های در مرحله ظهور است. در این مرحله تعداد تولید به طور چشمگیری افزایش می‌یابد و از طرفی رقبا شرکت نیز در بازار افزایش می‌یابند. میزان سهم از بازار ثابت و شرکت وارد مرحله ثابتی از رشد می‌شود. همچنین، حاشیه سود با افزایش سرمایه گذاری بیشتر میشود و نرخ بازده داخلی معمولاً از نرخ هزینه تأمین مالی بیشتر است. جریان‌های نقدی عملیاتی در طی این مرحله مثبت است. بطوری که بار کلی و اسمیت (۲۰۰۵) اشاره می‌کنند که پیش‌بینی نقدینگی کمتر در آینده این شرکتها (در حال رشد) منجر به سرمایه گذاری کمتر از حد در پروژه‌های با خالص ارزش فعلی مثبت میشود. روی هم رفته، انتظار می‌رود جریان‌های نقدی حاصل از تأمین مالی حداقل برای مرحله مقدمه (و به احتمال زیاد مرحله رشد) شرکت مثبت باشد؛ به طوری که برای بدست آوردن اعتبار باید گسترش یابند (فصیح‌رامندی و همکاران، ۱۳۹۴).

در مرحله بلوغ شرکتها فروش با ثبات و متعادلی را تجربه نموده، نیاز به وجوه نقد در اکثر موارد از طریق منابع داخلی تأمین میشود؛ بنابراین داراییهای این شرکتها نیز به تناسب بیش از اندازه شرکتها در مرحله رشد بوده، نسبت سود تقسیمی نیز در این شرکتها نسبت به سایر مراحل بیشتر است. در این مرحله شرکتها با سابقه‌تر، با ثبات‌تر و با سودآوری و نقدینگی بالا میباشند و مدیریت عملکرد مالی و عملیاتی موفق‌تری دارند. در این مرحله تعداد تولید به حداکثر میرسد و به دلیل وفور نقدینگی و کاهش اتکا به تأمین منابع مالی از خارج، معمولاً نرخ بازده داخلی در این شرکتها معادل یا بیش از نرخ تأمین مالی است و جریان‌های نقدی عملیاتی در مرحله بلوغ مثبت است. ونفلت (۱۹۸۵) اشاره می‌کند که با کاهش نرخ رشد

شرکت، ارزش شرکت کاهش می یابد. به طوری که خالص وجوه نقد عملیاتی کاهش (منفی میشود) می یابد، در نتیجه شرکت وارد مرحله افول میشود. سرمایه گذاری در شرکت های بالغ نسبت به شرکتهای در حال رشد کاهش می یابد و این شرکت ها تنها به سرمایه گذاری برای حفظ سرمایه تلاش میکنند. در نتیجه، میزان جریان نقدی خروجی حاصل از فعالیت های سرمایه گذاری برای شرکت های در مرحله بلوغ در مقایسه با مرحله ی معرفی و رشد کمتر است. با این تعریف، شرکت های بالغ، پروژه های خالص ارزش فعلی مثبت خود را طی کرده اند، به این معنی که آنها فرصت های کمتری برای سرمایه گذاری در آینده دارند (مگر آنکه دوباره به مرحله رشد برگردند). این فقدان فرصت نیاز برای گرفتن وام اضافی را، حتی اگر این شرکت در بهترین موقعیت مالی برای انجام این کار داشته باشند، حداقل می رساند (فصیح رامندی و همکاران، ۱۳۹۴).

در مرحله افول فرصت های رشد عموماً بسیار ناچیز است. در این مرحله مقدار تولید شروع به کاهش میکند. شاخص های سودآوری، نقدینگی و ایفای تعهدات روند نزولی داشته و شرکت در شرایط رقابتی بسیار سخت روبرو شده است؛ ضمن اینکه هزینه تأمین مالی از منابع خارجی بالاست به گونه ای که در اغلب موارد نرخ بازده داخلی کمتر از نرخ تأمین مالی است. شرکت های در مرحله افول با فروش دارایی های مالی به منظور پرداخت بدهی های موجود و برای حمایت از عملیات، خالص جریان های نقدی سرمایه گذاری مثبتی ایجاد می کنند (دیکنسون، ۲۰۱۱).

به طور کلی تحقیقات فراوانی در ارتباط با سرمایه سازمانی و همچنین چرخه عمر به صورت جداگانه صورت گرفته ولی می توان گفت که تاکنون پژوهشی در زمینه بررسی تغییرات سرمایه سازمانی در طول چرخه عمر شرکت ها بخصوص در ایران صورت نپذیرفته است.

پیشینه پژوهش

فاضلی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان "مباحث بنیادین حسابداری مدیریت و رفتار هزینه ها" بر اساس این مبانی هزینه ها با سطح فعالیت ارتباط مستقیمی داشته و متناسب با آن تغییر می کنند. نمونه داده ها شامل ۷۲ شرکت از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال های ۱۳۹۲-۱۳۸۷ (۴۳۲ سال-شرکت) بوده است. ابتدا بر اساس ارزش اقتصادی سرمایه سازمانی، شرکت ها به چهار گروه تقسیم شدند. بدین ترتیب شرکتهایی که در چارک اول قرار گرفته اند، شرکت های با سرمایه سازمانی پایین و شرکت هایی که در چارک چهارم واقع شده اند، شرکت های با سرمایه سازمانی بالا هستند. سپس برای هر گروه از شرکت ها، مدل پایه، مدل چسبندگی هزینه اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) و مدل توسعه یافته چسبندگی هزینه چن و همکاران (۲۰۱۲) تخمین زده شد. همچنین، ارتباط بین هزینه های چسبنده و سرمایه گذاری های نامشهود (سرمایه سازمانی) در قالب چارچوب تئوریک که توسط بانکر و بیزالو (۲۰۱۵) به منظور تشریح پدیده هزینه چسبنده مطرح گردید، مورد بررسی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیه ها از الگوی رگرسیون چند متغیره و داده های ترکیبی (پنل) استفاده شده است. نتایج نشان می دهد که شرکت های با سرمایه سازمانی بالا (کم)، دارای هزینه های فروش، عمومی و اداری با رفتار چسبنده هزینه (ضد چسبنده) می باشند. همچنین، یافته های پژوهش نشان می دهد که تصمیم گیری در مورد تخصیص منابع باعث توسعه سرمایه گذاری نامشهود و افزایش هزینه های چسبنده می شود.

عسگری و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه ویژگی های فرهنگ سازمانی با آمادگی سرمایه های سازمانی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی" می پردازد. فرضیه های این تحقیق بر اساس پنج مؤلفه اصلی فرهنگ سازمانی با مدل دیویس شامل «هویت»، «ریسک پذیری»، «رضایت شغلی»، «معیار پاداش» و «تحمل تعارض» است. روش پژوهش:

جامعه آماری این تحقیق را کارکنان و مدیران وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (تقریباً ۷۵۰ نفر) تشکیل می‌دهند. تعداد ۲۵۶ نفر به‌عنوان نمونه آماری و از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی‌شده تصادفی با روش جدول مورگان انتخاب شده است (تعداد ۳۰۰ پرسشنامه توزیع شده است). با بررسی توزیع نمونه و شیوه نمونه‌گیری، مسجل شد که توزیع نرمال بوده و به همین دلیل از آمار پارامتریک برای آزمون‌های فرض بهره گرفته شد. داده‌های تحقیق از پرسشنامه‌ای با آلفای کرونباخ بیش از ۰/۸۳۲ در دو بخش متغیرهای جمعیت‌شناختی (۵ متغیر) و بخش اصلی دارای ۲۰ سؤال با گزینه لیکرت چهارگزینه‌ای استخراج شد. تحلیل داده‌های آماری در دو سطح توصیفی نظیر (فراوانی - درصد و میانگین) و استنباطی صورت گرفت. در آمار استنباطی از آزمون کلموگروف اسمیرنوف و برای بررسی رابطه متغیرها و جهت بررسی فرضیه‌های تحقیق از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است. یافته‌ها: همه فرضیات تحقیق در سطح معنی‌داری ۹۹ درصد مورد تأیید قرار گرفتند.

رضانی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "بررسی ارتباط سرمایه‌فکری (سازمانی) و میزان چسبندگی هزینه اداری، توزیع و فروش در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران" می‌باشد. شرکت‌های با سرمایه‌فکری (سازمانی) بالاتر، هزینه فروش، عمومی و اداری را برای توسعه شرکت و به‌عنوان سرمایه‌گذاری انجام می‌دهند؛ این امر توانایی‌ها و منابع نامشهود در دسترس سازمان را افزایش می‌دهد. علاوه بر این مدیران شرکت‌ها با میزان سرمایه‌فکری (سازمانی) بالاتر، دارای شکل مثبت‌تری از انتظارات فروش‌های آتی می‌باشند؛ بنابراین انتظار می‌رود که شرکت‌هایی با سرمایه‌های سازمانی بالا، بیشتر مخالف کاهش سرمایه‌گذاری‌های نامشهود در زمان کاهش موقت حجم فروش باشند این سؤال مطرح می‌شود که آیا شرکت‌های با سرمایه‌فکری (سازمانی) بالا چسبندگی هزینه‌های اداری، توزیع و فروش بالاتری نسبت به شرکت‌های با سرمایه‌فکری (سازمانی) پایین‌تر دارند؟ به‌طور کلی استفاده از یک نمونه از شرکت‌های بورس اوراق بهادار در فاصله سال‌های ۱۳۸۹ الی ۱۳۹۳ بیانگر این نتیجه بوده است که در شرکت‌های با سرمایه‌فکری (سازمانی) بالاتر، چسبندگی هزینه‌های عمومی، اداری و فروش بیشتر است؛ مدیران شرکت‌های با سرمایه‌سازمانی بالا با این دیدگاه که منابع اختصاص داده‌شده به توسعه دارایی‌های نامشهود، سرمایه‌گذاری‌هایی هستند که منجر به رشد بلندمدت می‌شوند، هنگام کاهش موقت این سرمایه‌گذاری‌ها پس از کاهش موقت حجم فروش، تمایلی به کاهش این سرمایه‌گذاری‌ها ندارند. همتی و همکاران، (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان "کارایی سرمایه‌سازمانی" چنین استنباط می‌شود که سرمایه‌سازمانی دربرگیرنده سرمایه‌گذاری در دارایی‌های نامشهودی است که بعضاً به‌عنوان منابع مالی در ترازنامه گزارش نمی‌شوند؛ و سرمایه‌سازمانی بر کارایی تأثیرگذار است.

مرادی و همکاران (۱۳۹۵) به بررسی تأثیر "رشد گذشته شرکت بر سودآوری و عملکرد مدیران شرکت‌ها در مدیریت رشد" را با در نظر گرفتن چرخه عمر شرکت، پرداختند. بدین منظور، از شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، تعداد ۸۵ شرکت برای دوره زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۱ مورد بررسی قرار گرفته است. برای آزمون فرضیه‌ها از مدل رگرسیون چندمتغیره و تجزیه و تحلیل داده‌های پانلی استفاده شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که رشد گذشته، تأثیری منفی بر سودآوری شرکت دارد.

احمدی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان "بررسی نقش سرمایه‌سازمانی بر چسبندگی هزینه شرکت" است. در این مطالعه از رفتار نامتقارن هزینه‌های اداری، عمومی و فروش به‌عنوان شاخص چسبندگی هزینه و از ارزش اقتصادی سنجش شده با متغیرهای مالی به‌عنوان معیاری برای اندازه‌گیری سرمایه‌سازمانی استفاده شده است. نمونه آماری شامل

۱۵۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره پژوهش پنج ساله (۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲) می باشد که به روش حذف سیستماتیک انتخاب گردیده است. نتایج این پژوهش نشان داد که رفتار چسبندگی هزینه در هزینه های اداری، عمومی و فروش وجود دارد. نتیجه دیگر پژوهش حاکی از این است که افزایش سرمایه سازمانی موجب افزایش چسبندگی هزینه در هزینه های اداری، عمومی و فروش می شود.

یزدانی (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان "روابط متقابل میان اجزای سرمایه سازمانی (سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه مشتری) و اثرات آن ها را بر عملکرد سازمانی شعب بانک ملت استان تهران" مورد بررسی قرار داده است نتایج حاصل از آن پژوهش نشان داد که بین اجزای سرمایه سازمانی روابط متقابل نسبتاً قوی وجود دارد ولی این سرمایه ها هیچ گونه تأثیری بر روی عملکرد سازمانی شعب بانک ملت استان تهران ندارد.

پورزمانی و جمشیدی (۱۳۹۴) به پژوهشی با عنوان "تأثیر چرخه عمر شرکت بر رابطه کیفیت افشا و ساختار سرمایه" پرداختند؛ که با انجام تحلیل های آماری به روش داده های پانل بر روی جامعه آماری فراهم شده، نشان داده شود که موقعیت یک شرکت در چرخه عمر خود چه اثری بر رابطه کیفیت افشا و ساختار سرمایه می تواند داشته باشد. جامعه آماری مورد استفاده در این تحقیق شامل ۹۸۱ شرکت در دوره زمانی ۱۳۸۷-۱۳۹۱ می باشد که در بورس اوراق بهادار تهران حضور فعال- دارند. با استفاده از ابزار نرم افزاری Eviews و SPSS پس از آزمودن فرضیه های ارائه شده نشان داده می شود که در هر دو مرحله رشد و افول از چرخه عمر شرکت رابطه معنی داری بین کیفیت افشای اطلاعات حسابداری یک شرکت و ساختار سرمایه آن وجود دارد، در حالی که این چنین رابطه ای در مرحله بلوغ دیده نمی شود.

امانی و همکاران (۱۳۹۴) به پژوهشی با عنوان "بررسی ارتباط بین ساختار سرمایه و چرخه عمر در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که رابطه بین ساختار سرمایه و خالص بدهی ها در شرکت هایی که در مرحله بلوغ هستند بسیار قوی تر از رابطه بین ساختار سرمایه و خالص بدهی ها در شرکت هایی که در مرحله رشد هستند، می باشد همچنین رابطه بین ساختار سرمایه و سهام منتشره در شرکت هایی که در مرحله رشد هستند بسیار قوی تر از رابطه بین ساختار سرمایه و سهام منتشره در شرکت هایی که در مرحله بلوغ هستند، می باشد و در نهایت رابطه بین ساختار سرمایه و سود انباشته در شرکت هایی که در مرحله بلوغ هستند قوی تر از رابطه بین ساختار سرمایه و سود انباشته در شرکت هایی که در مرحله رشد هستند، می باشد.

توکلی و همکاران (۱۳۹۳) پژوهشی با عنوان "بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر مؤلفه های سرمایه فکری (مورد مطالعه: اداره کل امور مالیاتی استان قم)" انجام دادند. این تحقیق از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی و همبستگی است. جامعه آماری این تحقیق ۱۴۲ نفر کارکنان این سازمان بوده است که تعداد ۱۰۴ نفر به طور تصادفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش پرسشنامه استاندارد است. ارزیابی و تجزیه و تحلیل داده ها با مدل سازی معادلات ساختاری و نرم افزار Smart-PLS انجام گرفته است. نتایج حاکی از معنی داری اثر سرمایه اجتماعی بر مؤلفه های سرمایه فکری شامل سرمایه ساختاری، انسانی و رابطه ای است.

صیدی و حیدری (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان "بررسی تأثیر سرمایه سازمانی بر عملکرد مالی شرکت های سرمایه گذاری پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران" به این نتیجه رسیدند که سرمایه سازمانی بر عملکرد مالی (ROA و ROE) شرکت های سرمایه گذاری اثر مستقیم و معنی داری دارد و همچنین همبستگی مستقیم و معنی داری بین رشد سرمایه ی سازمانی و عملکرد آتی، وجود دارد.

قرل و همکاران (۱۳۹۲) به پژوهشی با عنوان "ارائه چارچوب مفهومی برای اندازه‌گیری سرمایه‌ساختاری در دانشگاه" پرداختند. در این پژوهش "سرمایه فکری" دیدگاه و مفهوم جدیدی است که می‌تواند به مقابله با موانع و مشکلات نظام موجود آموزش عالی کشور بپردازد. سرمایه فکری، کلید موفقیت سازمان‌های دانایی محور از جمله دانشگاه‌ها محسوب می‌شود. رؤسا و مدیران دانشگاه‌ها برای تزریق روحیه نشاط و پویایی و ایجاد ارزش‌های علمی و اجتماعی در محیط‌های دانشگاهی باید بتوانند سرمایه‌های فکری زیرمجموعه خود را به‌درستی شناسایی و ارزش‌گذاری کرده و آن‌ها را در همه ابعاد اداره نمایند. با این حال، در چند سال اخیر، مسأله کمی کردن ارزش عناصر سرمایه فکری همواره مورد سؤال بوده است. به همین دلیل، با استفاده از روش مروری و بررسی چارچوب‌های مختلف ارائه شده در این زمینه مؤلفه‌ها و شاخص‌های مناسب جهت اندازه‌گیری سرمایه‌ساختاری به‌عنوان یکی از ابعاد اصلی سرمایه فکری که کمتر مورد توجه قرار گرفته، بیان شده است که در نتیجه سه بعد سرمایه زیر ساختاری، سرمایه تحقیق و نوآوری و سرمایه زیر ساخت دانشی، هشت مؤلفه و ۵۰ شاخص برای اندازه‌گیری این مؤلفه‌ها به دست آمد.

۲-۳-۲- پژوهش‌های خارجی

کونین و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان "مزیت رقابتی سرمایه‌سازمانی" بنگاه‌ها باید راه‌حل‌های مداومی برای مواجهه با رقابت جهانی و تقاضای روبه‌رشد مشتریان ارائه نمایند. در این زمینه یک منبع اساسی برای دستیابی به مزیت رقابتی در مقایسه با منابع سنتی مثل دارایی‌های ثابت و فیزیکی، دانش و سرمایه‌سازمانی می‌باشد.

لو^۱ و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان "سرمایه‌سازمانی و رابطه آن با چسبندگی هزینه‌ها در ژاپن" به این نتیجه رسیدند که واحدهای تجاری به‌منظور توسعه سرمایه‌سازمانی باید توجه بیشتری به هزینه‌های اداری، عمومی و فروش انجام دهند. از این رو، انتظار می‌رود که سرمایه‌سازمانی با چسبندگی هزینه مرتبط باشد. این پژوهش بر آن است تا نقش سرمایه‌سازمانی را بر وقوع پدیده چسبندگی هزینه شرکت مورد بررسی قرار دهد.

ادوینسون^۲ و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان مطالعه بر روی "سرمایه‌سازمانی سرمایه‌سازمانی را به‌عنوان سخت‌افزار، نرم‌افزار، پایگاه داده‌ها، ساختار سازمانی، علائم تجاری و توانایی‌های سازمانی در کانادا" که حامی بهره‌وری کارکنان است، تعریف می‌نمایند؛ که به این نتیجه رسیدند که سرمایه‌سازمانی بر عملکرد شرکت‌ها تأثیر دارد.

چانگ^۳ و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان مطالعه بر روی "سرمایه‌سازمانی و عملکرد شرکت در شرکت‌های زیست‌فناوری"، به بررسی تأثیر سرمایه‌سازمانی بر عملکرد شرکت‌های زیست‌فناوری پرداختند. آن‌ها نمونه‌ای متشکل از ۲۷۹ شرکت زیست‌فناوری در بازار ایالت متحده را طی سال‌های ۱۹۹۴-۲۰۰۵ مورد آزمون قرار دادند در این پژوهش سرمایه‌های انسانی توسط عوامل و فاکتورهای مختلف اندازه‌گیری و به این نتیجه رسید که ارتباط مثبتی بین نوآوری تکنولوژی و عملکرد مالی وجود دارد.

ونیریس^۴ و همکاران (۲۰۱۵) به بررسی "رابطه سرمایه‌سازمانی با رفتار چسبندگی هزینه‌های اداری، عمومی و فروش" پرداختند. دوره پژوهش شامل ۱۹۷۹ تا ۲۰۰۹ و محل انجام پژوهش آمریکا است. آن‌ها در پژوهش خود به‌منظور برقراری

رابطه بین سرمایه سازمانی و رفتار هزینه از دو استدلال هزینه‌های تعدیل و انتظارات خوش‌بینانه مدیران استفاده کردند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که افزایش سرمایه سازمانی موجب شکل‌گیری رفتار چسبندگی هزینه شده است. احمد شیخ و همکاران (۲۰۱۱) به موضوعی با عنوان "رابطه ساختار دارایی‌ها و نسبت بدهی‌ها و سرمایه سازمانی" دریافتند که سودآوری، نقدینگی، نوسان‌ها، درآمد و ملموس بودن (ساختار دارایی‌ها) رابطه منفی با نسبت بدهی بلندمدت و سرمایه سازمانی در شرکت‌های پاکستانی دارد.

لاودو و همکاران (۲۰۱۰)، در پژوهشی با عنوان "تأثیر دو بعد از سرمایه معنوی یعنی سرمایه سازمانی و سرمایه اجتماعی را روی نوآوری محصول بنگاه‌ها" اثر دو بعد از سرمایه معنوی یعنی سرمایه سازمانی و سرمایه اجتماعی را روی نوآوری محصول بنگاه‌ها مورد بررسی قرار دادند. برخلاف سایر مطالعات واحد تحلیل آن‌ها بنگاه نبود بلکه دپارتمان تحقیق و توسعه در سازمان‌های تحت بررسی بود. این تحقیق در نمونه‌ای از بنگاه‌های صنعتی اسپانیا انجام شد و نتایج جالب توجهی به همراه داشت. اول اینکه یافته‌های تحقیق نشان داد که سرمایه اجتماعی برای نوآوری در محصول بنگاه سودمند است. دوم اینکه سرمایه سازمانی اثر غیرمستقیمی روی نوآوری محصول از طریق تأثیرگذاری مثبت روی سرمایه اجتماعی دارد. این موضوع به این معناست که بنگاه‌ها می‌تواند ارتباطات و تعاملات بین افراد را بیشتر کرده و از این طریق نوآوری را بیشتر نمایند (حسین محمدی، ۱۳۹۲، ۲).

دیوید آلن (۲۰۰۹) به بررسی ساختار سرمایه ۴۸ شرکت پذیرفته‌شده در بورس استرالیا پرداخت. نتایج حاصل، پیش‌بینی تئوری ترجیحی با ملاحظه منابع تأمین مالی و حفظ ظرفیت مناسب بدهی را تأیید و پیش‌بینی تئوری توازی ایستا را تأیید نکرد.

روش تحقیق

در این پژوهش، روش آماری استفاده شده به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها، روش حداقل مربعات جزئی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که از ابتدای سال ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۵ در بورس فعال بوده‌اند. کیفیت اطلاعات و سهولت دسترسی به اطلاعات صورت‌های مالی و سایر اطلاعات شرکت‌ها از جمله دلایل انتخاب این جامعه آماری می‌باشد. نمونه آماری عبارتست از تعداد کوچکی از جامعه آماری مشتمل بر برخی از اعضای که از جامعه آماری انتخاب شده‌اند و محقق با مطالعه آن قادر است نتیجه را به کل جامعه آماری تعمیم دهد (همان: ۲۹۵). در این پژوهش به منظور نمونه‌گیری از روش حذف سیستماتیک استفاده می‌شود، بدین منظور کلیه شرکت‌های جامعه آماری که دارای شرایط زیر هستند، به عنوان نمونه انتخاب و بقیه حذف می‌شوند:

- ۱- سال مالی آنها به پایان اسفند، ختم شود،
- ۲- بین سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ تغییر سال مالی نداشته باشند،
- ۳- اطلاعات مورد نیاز آنها در دسترس باشد،
- ۴- جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی نباشند.

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل رگرسیون لجستیک چندحالتی (متغیر وابسته سه حالتی) زیر استفاده می‌شود:

$$\text{Logit (FLC)}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{OC}_{it} + \beta_2 \text{Size}_{it} + \beta_3 \text{Lev}_{it} + \beta_4 \text{ROE}_{it} + \beta_5 \text{MTB}_{it} + \beta_6 \Delta \text{Sales}_{it} + \varepsilon$$

که در مدل بالا متغیر وابسته FLC و چرخه عمر شرکت و سه مرحله رشد، بلوغ و افول می‌باشد.

متغیر مستقل OC و سرمایه‌سازمانی می‌باشد.

و متغیرهای Size، Lev، MTB، ROE و Δsales متغیرهای کنترل می‌باشند.

یافته‌های پژوهش

آزمون مانایی متغیرها

قبل از برآورد مدل رگرسیون بر روی داده‌ها، لازم است مانایی تک تک متغیرها بررسی شود چون در صورتی که متغیرها ناماننا باشند، باعث بروز مشکل رگرسیون کاذب می‌شود. در این تحقیق برای بررسی مانایی متغیرها برای داده‌های ترکیبی، از آزمون لوین-لین چوی استفاده می‌شود. فرض صفر در این آزمون وجود ریشه واحد یا بطور معادل، عدم مانایی متغیرها می‌باشد که اگر مقدار p -value کمتر از ۰,۰۵ باشد فرض صفر رد می‌شود و متغیرها ماننا هستند. خلاصه نتایج این آزمون در جدول ۱ ارائه شده است:

جدول ۱- نتایج آزمون مانایی متغیرهای مدل

متغیر	آماره	p-value
DSALES	-۴۹۸,۵	۰,۰۰
FLC	-۵,۵	۰,۰۰
LEV	-۵۲,۴	۰,۰۰
MTB	-۴۰,۴	۰,۰۰
OC	-۶۲,۴	۰,۰۰
ROE	-۳۷,۵	۰,۰۰
SIZE	-۱۰۰,۷	۰,۰۰

با توجه به جدول ۱ مقدار p -value آزمون لوین-لین چوی برای همه متغیرها کمتر از ۰,۰۵ می‌باشد (p -value ≤ 0.05)، در نتیجه فرض صفر رد می‌شود و متغیرها ایستا (ماننا) هستند.

آزمون فرضیات

در این بخش فرضیات پژوهش مورد آزمون قرار می‌گیرند. این تحقیق شامل یک فرضیه اصلی و سه فرضیه فرعی به شرح زیر می‌باشد:

فرضیه اصلی

سرمایه‌سازمانی بر مراحل چرخه عمر شرکت‌های پذیرفته در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر دارد.

فرضیات فرعی

۱. سرمایه‌سازمانی بر مرحله رشد تأثیر دارد.
۲. سرمایه‌سازمانی بر مرحله بلوغ تأثیر دارد.
۳. سرمایه‌سازمانی بر مرحله افول تأثیر دارد.

فرضیات با استفاده از یک مدل رگرسیون لجیت چند حالتی، با توجه به اینکه متغیر وابسته سه حالت رشد، بلوغ و افول را اختیار می کند، آزمون می شوند، در مدل های رگرسیونی با توجه به مقادیر p -value نسبت به رد یا تأیید فرضیه صفر تصمیم گرفته می شود. اگر p -value کمتر از سطح معنی داری ۰/۰۵ باشد فرض صفر رد، در غیر این صورت فرض صفر پذیرفته می شود.

جهت آزمون فرضیات از مدل رگرسیون لجیت چند حالتی زیر استفاده می شود:

$$\text{Logit (FLC)}_{it} = \beta_0 + \beta_1 OC_{it} + \beta_2 \text{Size}_{it} + \beta_3 \text{Lev}_{it} + \beta_4 \text{ROE}_{it} + \beta_5 \text{MTB}_{it} + \beta_6 \Delta \text{Sales}_{it} + \varepsilon$$

که در مدل بالا متغیر وابسته FLC و چرخه عمر شرکت و سه مرحله رشد، بلوغ و افول می باشد.

متغیر مستقل OC و سرمایه سازمانی می باشد.

و متغیرهای Size، Lev، MTB، ROE و Δ sales متغیرهای کنترل می باشند.

نتایج برازش مدل لجیت برای آزمون فرضیات در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۲- نتایج تجزیه و تحلیل داده ها جهت آزمون فرضیات

p -value	آماره Z	انحراف استاندارد	ضریب	متغیر	مقدار متغیر وابسته
۰/۰۰۲	-۳/۱۱۰	۰/۱۸۸	-۰/۵۸۵	cons	رشد
۰/۰۰۰	-۵/۰۰۰	۰/۰۹۴	-۰/۴۶۹	oc	
۰/۰۰۱	-۳/۴۶۰	۰/۰۱۳	-۰/۰۴۴	size	
۰/۰۰۰	-۱۷/۲۹۰	۰/۰۰۹	-۰/۱۵۳	mtb	
۰/۰۰۷	-۲/۶۸۰	۰/۰۷۵	-۰/۲۰۰	lev	
۰/۰۰۰	۲۸/۱۷۰	۰/۰۰۳	۰/۰۷۴	roe	
۰/۰۰۰	-۴/۵۱۰	۰/۰۱۰	-۰/۰۴۳	dsales	
۰/۰۰۰	-۱۳/۷۳۰	۰/۱۲۹	-۱/۷۶۹	cons	بلوغ
۰/۰۰۰	-۴/۵۰۰	۰/۰۶۸	-۰/۳۰۸	oc	
۰/۰۰۰	۱۵/۲۷۰	۰/۰۰۹	۰/۱۳۳	size	
۰/۰۰۰	-۸/۵۶۰	۰/۰۰۴	-۰/۰۳۶	mtb	
۰/۰۰۰	-۳/۸۸۰	۰/۰۴۱	-۰/۱۵۹	lev	
۰/۰۶۰	-۱/۸۸۰	۰/۰۰۲	-۰/۰۰۵	roe	
۰/۰۰۴	-۲/۸۶۰	۰/۰۰۳	-۰/۰۰۷	dsales	
۰/۰۰۰	-۴/۳۷۰	۰/۲۷۳	-۱/۱۹۴	cons	افول
۰/۰۲۹	۲/۱۹۰	۰/۱۴۵	۰/۳۱۸	oc	
۰/۰۰۰	-۴/۲۸۰	۰/۰۱۹	-۰/۰۸۱	size	
۰/۰۰۴	-۲/۸۵۰	۰/۰۰۶	-۰/۰۱۸	mtb	

مقدار متغیر وابسته	متغیر	ضریب	انحراف استاندارد	آماره Z	p-value
	lev	-۰/۳۳۸	۰/۱۰۱	-۳/۳۵۰	۰/۰۰۱
	roe	۰/۰۶۸	۰/۰۰۳	۲۰/۰۶۰	۰/۰۰۰
	dsales	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۴	-۰/۱۹۰	۰/۸۴۸
آماره نسبت درست‌نمایی (LR)		۲۳۷۳/۰۴	Pseudo R-squared	۰/۰۳	
Prob(LR-statistic)		۰/۰۰			

مقدار p -value به دست آمده برای آماره نسبت درست‌نمایی که معنی داری کل مدل را نشان می‌دهد، برابر با صفر می‌باشد (p -value ≤ 0.05)، فرض H_0 رد می‌شود و این نشان می‌دهد که معادله رگرسیون بطور کلی معنی دار است.

فرضیه فرعی اول

با توجه به جدول ۲ و مقدار p -value آماره Z برای متغیر سرمایه‌سازمانی (oc) در مرحله رشد که برابر ۰/۰۰۰ می‌باشد و کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ است (p -value ≤ 0.05)، فرض صفر (فرض عدم وجود رابطه بین سرمایه‌سازمانی و چرخه عمر) رد می‌شود و در نتیجه بین سرمایه‌سازمانی و چرخه عمر در مرحله رشد رابطه معناداری وجود دارد. در نتیجه فرضیه فرعی اول پذیرفته می‌شود. همچنین با توجه به ضریب متغیر سرمایه‌سازمانی در مرحله رشد که منفی می‌باشد، نتیجه می‌شود بین سرمایه‌سازمانی و مرحله رشد رابطه معکوس وجود دارد.

فرضیه فرعی دوم

با توجه به جدول ۲ و مقدار p -value آماره Z برای متغیر سرمایه‌سازمانی (oc) در مرحله بلوغ که برابر ۰/۰۰۰ می‌باشد و کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ است (p -value ≤ 0.05)، فرض صفر (فرض عدم وجود رابطه بین سرمایه‌سازمانی و چرخه عمر) رد می‌شود و در نتیجه بین سرمایه‌سازمانی و چرخه عمر در مرحله بلوغ رابطه معناداری وجود دارد. در نتیجه فرضیه فرعی دوم پذیرفته می‌شود. همچنین با توجه به ضریب متغیر سرمایه‌سازمانی در مرحله بلوغ که منفی می‌باشد، نتیجه می‌شود بین سرمایه‌سازمانی و مرحله بلوغ رابطه معکوس وجود دارد.

فرضیه فرعی سوم

با توجه به جدول ۲ و مقدار p -value آماره Z برای متغیر سرمایه‌سازمانی (oc) در مرحله افول که برابر ۰/۰۲۹ می‌باشد و کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ است (p -value ≤ 0.05)، فرض صفر (فرض عدم وجود رابطه بین سرمایه‌سازمانی و چرخه عمر) رد می‌شود و در نتیجه بین سرمایه‌سازمانی و چرخه عمر در مرحله افول رابطه معناداری وجود دارد. در نتیجه فرضیه فرعی سوم پذیرفته می‌شود. همچنین با توجه به ضریب متغیر سرمایه‌سازمانی در مرحله افول که مثبت می‌باشد، نتیجه می‌شود بین سرمایه‌سازمانی و مرحله افول رابطه مستقیم و مثبت وجود دارد.

با توجه به اینکه هر سه فرضیه فرعی پذیرفته شدند، فرضیه اصلی نیز پذیرفته می‌شود.

مقدار $Pseudo R^2$ که معادل ضریب تعیین در مدل رگرسیون معمولی می‌باشد برابر ۰/۰۳ می‌باشد که نشان می‌دهد ۳ درصد تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل تشریح می‌شود.

آزمون نیکویی برازش

جهت آزمون نیکویی برازش مدل در رگرسیون لوجستیک از آزمون هاسمر-لمشو استفاده می‌شود. فرض صفر در این آزمون خوبی برازش مدل می‌باشد. جدول زیر آماره هاسمر-لمشو را برای این مدل نشان می‌دهد. با توجه به مقدار p -value که برابر ۰,۳۶ می‌باشد و بیشتر از سطح خطای ۰,۰۵ است، فرض صفر پذیرفته می‌شود و نتیجه می‌شود مدل به خوبی برازش داده شده است؛ به عبارت دیگر متغیرهای مستقل قدرت توضیح دهندگی چرخه عمر را دارند.

جدول (۴): آزمون هاسمر-لمشو

p -value	آماره $H-L$
۰,۳۶	۸,۷

نتایج

هدف اصلی در این پژوهش بررسی تأثیر سرمایه‌سازمانی با مراحل چرخه عمر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. نتایج آزمون فرضیات نشان داد فرضیه فرعی اول تحقیق پذیرفته شد و شرکت‌هایی با سرمایه‌سازمانی کمتر، بیشتر احتمال دارد که در مرحله رشد باشند. نتایج آزمون فرضیه فرعی دوم حاکی از آن است که شرکت‌هایی با سرمایه‌سازمانی کمتر، بیشتر احتمال دارد که در مرحله بلوغ باشند. همچنین فرضیه فرعی سوم نشان می‌دهد که شرکت‌هایی با سرمایه‌سازمانی بالاتر، بیشتر احتمال دارد که در مرحله افول باشند. با توجه به پذیرش هر سه فرضیه فرعی، فرضیه اصلی نیز پذیرفته شد. طبق تئوری چرخه عمر، شرکت‌ها در مراحل مختلف چرخه عمر از نظر مالی و اقتصادی دارای نمودگرها و رفتارهای خاصی هستند، بدین معنی که ویژگی‌های مالی و اقتصادی یک شرکت، تحت تأثیر مرحله‌ای از چرخه عمر است که شرکت در آن قرار دارد (کرمی و عمرانی، ۱۳۸۹). با توجه به منابع سرمایه‌ای در اختیار شرکت و مزایای رقابتی که در مراحل مختلف چرخه عمر وجود دارد، سرمایه‌گذاران متناسب با تنوع بالقوه در شرایط، تقاضای صرف ریسک متفاوتی را خواهند داشت. می‌توان بیان کرد که چرخه عمر شرکت کاربردی کلیدی و جذب سرمایه‌گذاران بر عهده دارد که در نهایت منجر به نقدینگی بالاتر سهام و هزینه سرمایه کمتر می‌شود (مونزرو حسن و همکاران، ۲۰۱۵).

هر دو عامل سرمایه‌سازمانی و چرخه عمر از مواردی هستند که شرکت‌ها همواره نگران حفظ و یا از دست رفتن آن‌ها می‌باشند. شرکتی که دارای عوامل انسانی و فکری قوی است همواره به دنبال آن است که این قدرت و سرمایه را حفظ نماید و مانع از دست دادن آن شود؛ چراکه با از دست دادن چنین سرمایه‌های ارزشمندی توان رقابت با سایر رقبا را نیز از دست خواهد داد. شرکتی که در حال حاضر رو به رشد است و یا در مرحله بلوغ قرار دارد نیز خواهان این است که مدت این دوره‌های ارزشمند و سرمایه‌ساز را بیشتر و بیشتر کند و ورود به دوره افول را به تاخیر اندازد. از طرفی می‌توان ادعا نمود، شرکتی که دارای سرمایه‌های سازمانی قوی است، طول دوران چرخه عمر آن نیز بیشتر است و از ثبات بیشتری نسبت به سایر شرکت‌ها برخوردار می‌باشد.

لذا می‌توان گفت فرضیه اصلی تأیید شده است و نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات انجام شده توسط رضانی و همکاران (۱۳۹۵)، کرمی و آخوندی (۱۳۹۵)، فصیح‌رامندی و همکاران (۱۳۹۴)، احمدی و همکاران (۱۳۹۴)، لو و همکاران (۲۰۱۷)، ونیریس و همکاران (۲۰۱۵) و احمد شیخ و همکاران (۲۰۱۱) سازگار می‌باشد.

- براساس نتایج آزمون فرضیات، پیشنهاداتی در حوزه کاربردی ارائه می‌شود.
- پیشنهاد می‌گردد، مدیران شرکت‌ها به عملکرد مالی شرکت‌ها در حال رشد، بلوغ و افول توجه داشته باشند و با مشخص کردن مرحله عمر شرکت خود، از سرمایه‌سازمانی شرکت‌هایی که عملکرد مالی بالایی داشته‌اند، تبعیت نمایند.
 - در حوزه کاربردی پیشنهاد می‌شود که مدیران شرکت‌های سهامی سعی نمایند اطلاعات و آگاهی‌های خود را در خصوص عواملی مانند سرمایه‌سازمانی، عملکرد شرکت و چرخه عمر شرکت به روز نموده و از چنین راهبردهایی برای افزایش بازدهی شرکت و ارزش آفرینی برای سهامداران و افزایش ارزش شرکت استفاده نمایند.
 - پیشنهاد می‌گردد، به منظور ارتقاء عملکرد سازمان‌ها به توسعه مهارت‌های ارتباطی کارکنان و ساختارهای منعطفی که از این روابط حمایت کنند، بپردازند.
 - سازمان‌ها جهت افزایش سطح آگاهی کارکنان خود بکوشند، هر چه کارکنان یک سازمان شایسته و خیره‌باشند، بهتر نیازهای بازار را درک کرده و با توسعه سرمایه‌مشتریان، رضایتمندی و وفاداری آن‌ها را در قالب تکرار خرید و مراجعه، تبلیغ خدمات و محصولات شرکت و ... حفظ می‌کنند.
 - طراحی ساختارهای سازمانی اثربخش و پژوهش و توسعه می‌تواند ضمن ارتقای رضایتمندی و وفاداری مشتریان و بهبود کانال‌های توزیعی و کیفیت خدمات، سهم بازار و سودآوری را افزایش دهد.
 - پیشنهاد میشود کلیه مدیران با همسو نمودن ارائه خدمات و ارزش‌های شرکت با نیازها و خواسته‌های ارباب رجوع و نیز ارتقای انگیزش شغلی در نزد کارکنان به توسط توزیع راهکارهای تشویقی در راستای ارزش آفرینی کارکنان در انجام امورات شغلی و ایجاد سرمایه‌سازمانی، رشد شرکت را افزایش دهند.
 - همچنین به مدیران مالی پیشنهاد میگردد بمنظور افزایش محتوای اطلاعاتی سرمایه‌فکری، نوآوری و ... در بازار و اثرگذاری بیشتر بر قیمت سهام بیشتر بر تقویت مشتری‌مداری سرمایه‌انسانی و ساختاری تمرکز کرده و توجه کمتری به نرخ بازده دارای‌های شرکت داشته باشند.

منابع و مآخذ

۱. استا، سهراب و قیطاسی، روح‌الله، (۱۳۹۰)، اثر چرخه عمر واحد تجاری بر اقلام تعهدی اختیاری، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی سال ۴، شماره پیاپی (۱۱)، ص ۸۹-۱۰۴.
۲. امانی، سجاد؛ حجت‌امانی؛ رعنا اسکندری و حسین مردانی، ۱۳۹۴، بررسی ارتباط بین ساختار سرمایه و چرخه عمر در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، اولین کنفرانس بین‌المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار، گیلان، موسسه پویندگان اندیشه‌های نو و شهرداری صومعه‌سرا، مجتمع فرهنگی و هنری فارابی اداره فرهنگ و ارشاد، https://www.civilica.com/Paper-ICAMIB01-ICAMIB01_051.html.
۳. بولو، قاسم، پارسیان، حسین و نعمتی، رضا، (۱۳۹۱)، تأثیر جریان‌های نقدی آزاد بر سیاست‌های تقسیم سود طی عمر شرکت‌ها، پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، سال اول، شماره ۱، ص ۵۱-۷۴.
۴. پورزمانی، زهرا و شهرام جمشیدی (۱۳۹۴)، تأثیر چرخه عمر شرکت بر رابطه کیفیت افشا و ساختار سرمایه، فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال چهارم، شماره ۱۴.

۵. پورزمانی، زهرا، آزیتا جهانشاد، علی نعمتی و پروین فیهروودی (۱۳۸۹)، بررسی عوامل مؤثر بر ساختار سرمایه در شرکت‌ها، فصلنامه پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۲، شماره ۴۶، صفحات ۲۵-۸.
۶. توکلی، عبدالله، عبدالصمد عزیزپور لندی، الهام رضایی و اشرف میرزایی (۱۳۹۳)، بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی بر مؤلفه‌های سرمایه فکری (مورد مطالعه: اداره کل امور مالیاتی استان قم)، مدیریت سرمایه اجتماعی، دوره اول، شماره ۲.
۷. حسین محمدی، کریم (۱۳۹۲)، سرمایه سازمانی؛ رویکردی نوین در مدیریت اسلامی با تأکید بر تعالیم قرآن، دومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: مفاهیم مبانی و ارکان پیشرفت.
۸. خاوندکار، ج و افشین متقی، (۱۳۸۸)، سرمایه فکری؛ مدیریت، توسعه و مدل‌های سنجش، انتشارات مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی ایران.
۹. خیرخواه، هوشیار (۱۳۹۰)، بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و سرمایه فکری (مطالعه موردی ادارات آموزش و پرورش استان کردستان)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج.
۱۰. دینی ترکمانی علی (۱۳۸۵)، تبیین افول سرمایه اجتماعی، نشریه رفاه اجتماعی.
۱۱. زنگویی نژاد، اصغر (۱۳۸۷)، طراحی مدل هوشمندی رقابتی مبتنی بر هوشمندی ساختاری سازمانی، فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی، شماره ۴۹.
۱۲. صدر، سیدعلیرضا؛ علی اصغر انواری رستمی و محمد حسین ودیعی (۱۳۹۳)، بررسی رابطه چرخه عمر شرکت‌ها و نقدشوندگی سهام شرکت‌ها، راهبرد مدیریت مالی، سال دوم، شماره ۶، ۲۵-۱.
۱۳. عابدی، آتنا، فائزه خوشبو و هانیه نورمحمدی فیجانی (۱۳۹۶)، بررسی عملکرد سرمایه فکری، سرمایه ساختاری، سرمایه فیزیکی شرکت با ارزش‌های شرکت (شرکت توزیع نیروی برق استان مرکزی)، سی و دومین کنفرانس بین‌المللی برق تهران ایران.
۱۴. علیرضا قزل، مجید رمضان، محمدرضا زاهدی (۱۳۹۲)، ارائه چارچوب مفهومی برای اندازه‌گیری سرمایه ساختاری در دانشگاه، رشد فناوری، فصلنامه تخصصی پارک‌ها و مراکز رشد، سال دهم، شماره ۳۷.
۱۵. کرمی، غلامرضا و عمرانی، حامد، (۱۳۸۹)، تأثیر چرخه عمر شرکت بر میزان مربوط بودن معیارهای ریسک و عملکرد، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی سال دوم، شماره سوم، شماره پیاپی (۵)، ص ۴۹-۶۴.
۱۶. مرادی، مهدی، (۱۳۸۶)، بررسی رابطه بین اهرم مالی و هموارسازی سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات مالی، شماره ۲۴، ص ۹۹ تا ۱۱۴.
۱۷. معمارزاده طهران غلامرضا، محمدعطایی و احمد اکبری (۱۳۸۸)، بررسی نقش سرمایه اجتماعی بر بهبود عملکرد کارکنان، مدیریت توسعه و تحول، فصلنامه مدیریت شهری، صفحات ۱۵-۹.

18. Bonthis, N., Keow, W,C,C (2000), and Richardson, S. "Intellectual capital and Business performance in Malaysian Industries", Journal of Intellectual capital, Vol. 1 No. 1, pp. 85- 100.

19. Brooking, A (1997), Intellectual Capital: Core Asset for the Third Millennium Enterprise, Thomson Business Press, London.

20. Brooking, A (1997), Intellectual Capital: Core Asset for the Third Millennium Enterprise, Thomson Business Press, London.

21. Chen, J; Zhu, Z and Yuan Xie, H (2004), "Measuring intellectual capital: a new model and empirical study." *Journal of intellectual capital*, Vol.5, No.1, pp.195 -212.
22. Edvinson, L. and Malone, M (1997), *Intellectual capital: realizing your company's true value by finding its hidden brainpower*. Harper Collins, New York, NY.
23. Gupta, O. and Roos, G (2001), "Mergers and acquisitions through an Intellectual capital perspective", *Journal of Intellectual capital*, Vol.2 No. 3, pp. 297-309.
24. Kaufmann and Schneider, (2004), "The role of information technology in the organization: are view, model, and assessment", *journal of management* 27, pp.313-346.
25. King Hang, C, (2009), "Impact of Intellectual capital on Organizational performance", vol.16, No. 1, pp. 4-21.
26. Marr, B (2004), "Measuring and Benchmarking Intellectual", *Benchmarking: an International Journal*, Vol. 11, No. 6, pp. 559-570
27. Modigliani, F. and Miller, M. (1958), "The cost of capital corporate finance and the theory of investment", *American Economic Review*, Vol. 48, pp.261-970.
28. Patricia Ordóñez de Pablos (2004), "Measuring and reporting structural capital: Lessons from European learning firms", *Journal of Intellectual Capital*, Vol. 5 Iss: 4, pp. 629 – 647.
29. Pulic, A, (2004), "Intellectual capital: Does it create or Destroy Value?" *Measuring Business Excellence*, vol. 8, No. 1, pp. 62-68.
30. Seetharaman, A., Sooria, H, H, B, Z. and Saravanan, A, S (2002), "Intellectual capital accounting and Reporting in the knowledge economy", *Journal of Intellectual capital*, vol. 3 No. 2, pp. 128-148.
31. Stewart, T (1997), *Intellectual capital: The New Wealth of Organization*, Doubleday / Currency, New York, NY.
32. Thanatawee, Y. (2011). Life-cycle theory and free cash flow hypothesis: Evidence from dividend policy in Thailand. *Journal of Business*, Vol.34: pp. 411-433.
33. Xu, Bixia. (2007). "Life cycle effect on the value Relevance of common risk factor ", *Review of Accounting and Finance* Vol.6, pp.162-175.
34. Md. Auzair, S., Langfield-Smith, K., 2005. The effect of service process type, business strategy and life cycle stage on bureaucratic MCS in service organizations. *Manage. Acc. Res.* 16, 399–421.
35. Juha-Pekka Kallunki & Hanna Silvola, (2008). The effect of organizational life cycle stage on the use of activity-based costing. *Management Accounting Research* 19 (2008) 62–79
36. Xu, Bixi (2007), Life cycle effect on the value relevance of common risk factor, *Review of Accounting and Finance*, vol.6, pp.162-175.
37. Dickinson, Victoria, (2006) "Firm Life Cycle and Future Profitability and Growth", working paper, School of Business, University of Wisconsin – Madison, pp:128

Investigating the impact of organizational capital with the stages of the company's life cycle in companies listed on the Tehran Stock Exchange

Sajjad Bagheri Kaji ¹

Abstract

The concept of capital is one of the richest explanatory frameworks in contemporary economic and managerial considerations. This category has undergone changes during the last decades, through which the theories of We are the vision of organizational, intellectual and human capital. Despite the new theories. Capital and the difference of attitudes in this context, the concept of capital in the sense of expected return has still kept its essence. On the other hand, in today's global economy and the upcoming developments of companies, organizations face different periods of the company's life cycle, and these factors cause changes in organizational capital. The main goal of this research is to investigate the effect of organizational capital with the stages of the life cycle of companies listed on the Tehran Stock Exchange. In this research, the statistical method used to analyze the data is the partial least squares method. The statistical sample of this research includes the companies accepted in the Tehran Stock Exchange and its time period from 2010 to 2015. The results of the hypothesis test showed that the first sub-hypothesis of the research was accepted and companies with less organizational capital are more likely to be in the growth stage. The results of the second sub-hypothesis test indicate that companies with less organizational capital are more likely to be in the maturity stage. Also, the third sub-hypothesis shows that companies with higher organizational capital are more likely to be in decline. According to the acceptance of all three sub-hypotheses, the main hypothesis was also accepted.

Keywords

organizational capital, life cycle, maturity stage, growth stage, decline stage

1. Master of accounting, accountant of Fouladshahr municipality.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی